

Lääkehoidon seuranta

Tietopaketti sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille ja lääkkeiden käyttäjille

Mitä lääkehoidon seurannalla tarkoitetaan?

Lääkehoidon seurannan tarkoitus on selvittää lääkehoidon vaikutukset, varmistaa hoidon onnistuminen, arvioida lääkehoidon kokonaisuutta, selvittää pitkäaikaissairaaseen kokemukset lääkehoidosta, neuvoa ja ohjata pitkäaikaissairasta hänen tarpeidensa mukaan sekä kertoa luotettavista lääketiedon lähteistä. Lääkehoidon seurannan tukena on ajantasainen lääkityslista.

Eri ammattilaisten ja pitkäaikaissairaaseen rooli

Lääkäri seuraa pitkäaikaissairaaseen hoidon onnistumista määräaikaistarkastuksien ja - tutkimuksien avulla. Myös hoitohenkilökunta seuraa ja dokumentoi pitkäaikaissairaaseen vointia, lääkehoidon toteutumista ja välittää tietoa pitkäaikaissairaaseen voinnissa tapahtuvista muutoksista lääkärille. Hoitohenkilökunta osallistuu myös pitkäaikaissairaaseen voinnin ja toimintakyvyn selvittämiseen. Terveydenhuollon ammattilaisten tehtävä on varmistaa, että pitkäaikaissairas tuntee lääkehoitonsa tavoitteet ja tietää miten lääkehoidon vaikutuksia voi seurata.

Lääkemääräykset ovat joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta voimassa kaksi vuotta. Tämä voi olla hoitotasapainossa olevalle pitkäaikaissairaalle terveydenhuollon kontrollikäyntien väli. Pitkäaikaissairaaseen asioivat apteekissa tyypillisesti noin neljä kertaa vuodessa, koska lääkkeitä voidaan toimittaa korvattuna korkeintaan kolmen kuukauden annos kerrallaan. Näin ollen myös apteekin farmaseuttisella henkilökunnalla on tärkeä rooli seurata, kuinka pitkäaikaissairas käyttää lääkettään, onko lääke vaikuttanut toivotulla tavalla ja onko pitkäaikaissairas havainnut ongelmia lääkettä käyttäessään. Tarvittaessa apteekista ohjataan ottamaan yhteyttä hoitavaan lääkäriin.

Myös pitkäaikaissairaalla itsellään on merkittävä rooli lääkehoidon seurannan onnistumisessa. Pitkäaikaissairaaseen omaseurannan tulokset, havainnot ja kokemukset ovat tietoa, jota ei potilasrekistereistä, lääkemääräyksistä tai laboratoriotuloksista voida havaita. Pitkäaikaissairaaseen on tärkeä kertoa voinnissaan tapahtuneista muutoksista, lääkkeiden vaikutuksista sekä mahdollisista ongelmista terveydenhuollon ammattilaisille. Läheisillä ja omaishoitajilla on tärkeä merkitys lääkehoidon onnistumisen seurannassa erityisesti silloin, kun pitkäaikaissairas ei pysty huolehtimaan lääkehoidostaan omatoimisesti.

TKOK -muistisääntö lääkehoidon seurantaan

TKOK-muistisäännön avulla terveydenhuollon ammattilainen voi helposti ja nopeasti potilaalta kysymällä saada selville sujuuko lääkehoito suunnitelmien mukaan. Kustakin teemasta kysytään asiaa selvittävä kysymys:

T=teho (Miten lääkehoito tehoaa?)

K=käyttö (Lääkkeen todellinen käyttö)

O=ongelmat (Lääkehoidon mahdolliset ongelmat)

K=kontrollit (Miten lääkehoidon kontrolleja toteutetaan?)

Mitä hyötyä hyvin toteutetusta lääkehoidon seurannasta on?

Hyvin toteutettu lääkehoidon seuranta parantaa hoitotuloksia. Tutkimusten mukaan esimerkiksi verenpaineen tai verensokerin säännöllinen seuranta parantavat hoitotasapainoa ja hoitoon sitoutumista. Seurannan avulla voidaan myös havaita lääkehoidon ongelmia, kirkastaa lääkehoidon tavoitteita ja parantaa hoitomotivaatiota.

Mitä tietopaketti sisältää?

Tietopaketin tarkoituksena on kuvata lääkehoidon seurannan toteuttamista. Materiaali soveltuu sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille, että lääkkeiden käyttäjille.

Tämä tietopaketti sisältää:

- Video lääkehoidon seurannan merkityksestä (kesto 4 minuuttia 49 sekuntia)
- Luentotalenne lääkehoidon seurannasta ammattilaisen näkökulmasta (kesto 18 minuuttia 5 sekuntia)
- Kuva lääkehoidon seurannan toteuttamisesta TKOK-mallin avulla (pdf)
- Infograafi lääkehoidon seurannan toteuttamisesta organisaatioissa (pdf)
- Kuva järkevän lääkehoidon elementeistä terveydenhuollon ammattilaisille (pdf)
- Kuvaus terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja pitkäaikaissairaiden roolista lääkehoitoprosessissa (pdf)
- Linkki Fimean verkkosivuille, josta löytyy lääkkeiden käyttäjille suunnattua tietoa siitä, miten tunnistaa ja seurata oman lääkehoidon vaikutuksia?
- Linkki Fimean verkkosivuille, josta löytyy lääkkeiden käyttäjille suunnattu lääkehoidon onnistumisen tarkistuslista LOTTA.

Mistä tietopaketit löytyvät?

Läákehoidon tietopaketit löytyvät [Fimean verkkosivuilta](https://www.fimea.fi/kehittaminen_ja_hta/jarkeva-laakehoito/laakehoidon-tietopaketit):

https://www.fimea.fi/kehittaminen_ja_hta/jarkeva-laakehoito/laakehoidon-tietopaketit